

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060306

DOM
2016-12-22
Stockholm

Mål nr
M 6995-16

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2016-07-13 i mål nr M 439-16, se bilaga A

KLAGANDE DN

MOTPART

Miljö- och byggnadsnämnden i Lerums kommun

SAKEN

Strandskyddsdispens för nybyggnad av tre enbostadshus på fastigheterna A och B i Lerums kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 1311708

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

DN har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska bevilja strandskyddsdispens för åtgärden.

Nämnden har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

DN har vidhållit vad som anförts i mark- och miljödomstolen och därtill i huvudsak tillagt följande: Länsstyrelsen har gjort en inventering av området och inga skyddsvärda träd finns markerade på eller i närheten av det område som ansökan avser. Igenväxning utgör det största hotet mot områdets värdekärnor. Han är villig att ingå ett skötselavtal med länsstyrelsen för det fall han erhåller strandskyddsdispens. Han och hans familj förvärvade marken 1990 i syfte att uppföra en villa på platsen. Vid den tidpunkten var marken utpekad som ett utbyggnadsområde. Den ekonomiska konsekvensen för honom om han inte får bebygga marken är katastrofal. Länsstyrelsens bedömning är inte objektiv. Fastigheten B omfattas inte av nyckelbiotopen.

Nämnden har vidhållit vad som anförts i mark- och miljödomstolen.

REMISSYTTRANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Naturvårdsverket har anfört sammanfattningsvis följande: Platsen har inte besökts och det går därför inte att göra en egen bedömning av den specifika platsens skyddsvärden. Mot bakgrund av underlaget i ärendet, framför allt kommunens beslut och tjänsteskrivelse om avslag på ansökan samt länsstyrelsens beslut om utvidgat strandskydd, är slutsatsen att området får anses ha högt skyddsvärde.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har anfört sammanfattningsvis följande: Västra stambanan medför inte att området är väl avskilt från vattnet eftersom det finns en gångtunnel under stambanan vid Aspens station. Det saknas således särskilda skäl för

dispens. Platsen har mycket höga värden för såväl friluftsliv som växt- och djurliv. Det är uppenbart att en dispens skulle strida mot strandskyddets syften.

Skogsstyrelsen har anfört sammanfattningsvis följande: Det område som utgörs av nyckelbiotop har mycket höga naturvärden och tillhör de områden som ska ges högsta prioritet för ett formellt skydd. Nyckelbiotopen utgörs av ädellövskog och naturvärdena är främst knutna till förekomsten av gamla ekar och grov död ved i form av lågor och torrträ. Oavsett strandskyddsbestämmelserna bör nyckelbiotopen bevaras i sin helhet och undantas exploatering.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har för sjön Aspen utvidgat strandskyddet till 300 meter från strandlinjen (se beslut 2014-12-01, dnr 511-10145-2012). Av beslutet framgår bl.a. att det kring sjön finns ett flertal mindre skogsområden med höga naturvärden samt att utvidgat strandskydd är nödvändigt för att säkerställa möjligheterna för tätortsnära friluftsliv kring sjön samt bevara goda livsvillkor för växt- och djurlivet på längre sikt.

De aktuella åtgärderna ska utföras inom strandskyddat område och omfattas av förbudet i 7 kap. 15 § miljöbalken. Åtgärderna är därför dispenspliktiga.

Mark- och miljööverdomstolen instämmer i mark- och miljödomstolens bedömning att framför allt järnvägen (Västra stambanan) avskiljer det aktuella området från strandlinjen på sådant sätt att det föreligger ett särskilt skäl att bevilja strandskyddsdispens enligt 7 kap. 18 c § punkten 2 miljöbalken. Att det finns en gångtunnel under järnvägen ändrar inte bedömningen.

För att dispens ska meddelas måste det vara förenligt med strandskyddets syfte (se 7 kap. 26 § miljöbalken). Syftet med strandskyddet är bl.a. att långsiktigt bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land (se 7 kap. 13 § andra stycket miljöbalken). Området i fråga är ett sådant mindre skogsområde med höga naturvärden som ska skyddas enligt beslutet om utvidgat strandskydd. Detta bekräftas av utredningen i målet.

Den som ansöker om en åtgärd ska visa att förutsättningar för dispens finns. Mot bakgrund av utredningen om områdets skyddsvärde och höga naturvärden har DN inte visat att uppförandet av tre enbostadshus med tillhörande markarbeten är förenligt med strandskyddets syfte. Även med beaktande av DNs intresse av att uppföra enbostadshusen kan hans intresse inte ha sådan tyngd att dispens ska beviljas. Överklagandet ska således avslås.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Per-Anders Broqvist, hovrättsråden Birgitta Bylund Uddenfeldt och Johan Svensson, referent, samt tekniska rådet Karina Liljeroos.

Föredragande har varit Hanna Holmgren

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2016-07-13
meddelad i
Vänernsbor

Mål nr M 439-16

KLAGANDE

1. SE

2. DN

3. Dödsboet efter LGE

MOTPART

Miljö- och byggnadsnämnden i Lerums kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Västra Götalands läns beslut den 22 december 2015 i ärende nr 505-26221-2015, se bilaga 1

SAKEN

Strandskyddsdispens för nybyggnad av tre enbostadshus på fastigheterna A och B i Lerums kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 333294

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänernsbor	Hamngatan 6	0521-27 02 00	0521-27 02 30	måndag – fredag 08:00-16:00
		E-post: mmd.vanersbor@dom.se		-

BAKGRUND

Miljö- och byggnadsnämnden i Lerums kommun (nämnden) beslutade den 23 juni 2015 (MBN § 165) att avslå en ansökan från DN, SE och dödsboet efter LGE om strandskyddsdispens för nybyggnad av tre enbostadshus på fastigheterna A och B vid sjön Aspen.

DN, SE och dödsboet efter LGE överklagade nämndens beslut, men Länsstyrelsen i Västra Götalands län (länsstyrelsen) beslutade den 22 december 2015 att avslå deras överklagande.

YRKANDEN M.M.

DN, SE och dödsboet efter LGE har överklagat länsstyrelsens beslut och yrkat att ansökt strandskyddsdispens ska beviljas. De har som grund för yrkandet anfört i huvudsak samma omständigheter som inför länsstyrelsens prövning och därvid framhållit bland annat följande.

De upplåt 5 000 kvm till Natura 2000-området utan ersättning med förbehållet att det inte skulle få inverka negativt på en framtida exploatering. DN har i samband med inrättandet av Hulans naturreservat blivit kontaktad av handläggare vid länsstyrelsen om upplåtelse av det aktuella området. Den värdering av marken som gjordes på uppdrag av länsstyrelsen godkändes dock inte av dem och kontakt i frågan har inte funnits sedan dess. Gränsen för de tre tomterna kommer att ligga på ett betydande avstånd från gränsen till Natura 2000-området och ytterligare ca 40 meter från naturreservatets gräns. Bebyggelsen kommer inte att få någon inverkan på Natura 2000-området eller naturreservatet. Vid den inventering som gjordes hittades inget skyddsvärt inom de föreslagna tomterna, men skulle det trots detta finnas några skyddsvärda träd kan dessa bevaras.

Tomterna har ett stort ekonomiskt värde för dem, varför deras intresse av att få bebygga tomterna väger tyngre än ett eventuellt allmänt intresse.

Miljö- och byggnadsnämnden i Lerums kommun har bestritt bifall till överklagandet och därvid anfört bland annat följande.

Det finns ett särskilt skäl för dispens enligt 7 kap. 18 c § punkt 2, men strandskyddets syften skulle likväl motverkas om en dispens meddelades. Detta gäller både den allemansrättsliga tillgången till området och goda livsvillkor för djur- och växtlivet. Allmänhetens möjligheter att promenera inom området samt till och från naturreservatet skulle begränsas av en exploatering. Området är i sig viktigt för växt- och djurlivet med t.ex. skyddsvärda träd och efterföljare, varför det inte är viktigt enbart som buffertzona till Natura 2000-området och naturreservatet. Den klippiga och småblockiga terrängen är också skyddsvärd genom att den tillför variation och erbjuder livsmiljöer och mikroklimat för olika arter. Även en mycket begränsad exploatering skulle skada dessa värden; skyddsavståndet till varje träd är t.ex. betydande för att rötterna inte ska skadas vid sprängning m.m. De huvudsakliga naturvärdena ligger inte heller i enstaka träd utan i lövskogsmiljön som helhet.

Intresseavvägningen ska i detta fall göras mellan de värden som finns på platsen och fastighetsägarens intresse av att få bebygga sin fastighet. Ett bevarande av lövskogsområdet skulle leda till betydligt mer än marginella vinster och det är därför skäligt att avslå ansökan om dispens.

Mark- och miljödomstolen har den 19 maj 2016 haft sammanträde och syn i målet.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Mark- och miljödomstolen instämmer i länsstyrelsens och nämndens bedömning att de aktuella tomterna är väl avskilda från området närmast strandlinjen. Framförallt järnvägen, Västra stambanan, har en sådan avskiljande effekt som godtagits i praxis. Det föreligger därför ett särskilt skäl för att bevilja strandskyddsdispens enligt 7 kap. 18 c § punkten 2 miljöbalken.

För att dispens ska beviljas krävs dock enligt 7 kap. 26 § miljöbalken att en dispens även är förenlig med strandskyddets syften enligt 7 kap. 13 § miljöbalken. Dessa syften är att trygga förutsättningarna för allmänrättslig tillgång till strandsområden och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten

När det gäller aktuellt markområde finns idag inget som hindrar allmänheten från att vistas där för promenader m.m. Området kan därför inte anses ha förlorat sin betydelse för det rörliga friluftslivet.

Aktuellt område är en del av ett lövskogsområde söder om sjön Aspen. Enligt bevarandeplanen för det närbelägna Natura 2000-området Aspens station utgör området rester av park- och trädgårdsmark, där värdekärnan främst utgörs av de delar som domineras av grovvuxen ekskog. Av bevarandeplanen framgår också att flera av de arter som förekommer inom Natura 2000-området sannolikt är starkt beroende av betingelserna i andra delar av lövskogsområdet inte minst vad gäller förekomsten av grova fristående lövträd. Det råder delade meningar om resultatet av genomförda inventeringar på det aktuella markområdet, men domstolen kan konstatera att det kuperade området bland annat rymmer ädellövträd och döda träd. Av klagandenas egna uppgifter framgår även att det har funnits diskussioner med handläggare på länsstyrelsen om att det aktuella området skulle omfattas av det närliggande naturreservatet men att den värdering som gjordes på uppdrag av länsstyrelsen inte godkändes av dem, vilket ytterligare talar för att området omfattar skyddsvärd natur. Att bebygga området med tre bostadshus kräver såväl sprängning och schaktning som åtminstone avverkning av träd. En exploatering skulle därför väsentligt försämma livsvillkoren för djur och växter i området enligt mark- och miljödomstolens bedömning (jfr rättsfallet MÖD 2011:29 och Mark- och miljööverdomstolens dom den 21 februari 2012 i mål M 5134-11).

Mot bakgrund av ovannämnda slutsatser instämmer mark- och miljödomstolen i underinstansernas bedömning att den ansökta exploateringen inte är förenlig med strandskyddets syften.

Det återstår för domstolen att ta ställning till om intresset av att bebygga tomterna väger tyngre än det allmänna intresset av att bevara området.

Det saknas anledning att ifrågasätta uppgiften om att aktuellt markområde har ett betydande värde för de klagande; ett värde som reduceras avsevärt vid utebliven exploatering. Ansökt exploatering går inte heller att genomföra utanför strandskyddat område. Vid intresseavvägningen har emellertid syftet med strandskyddet företräde enligt gällande lagstiftning, varför domstolen finner att strandskyddsdispens inte kan meddelas. Överklagandet ska därför avslås. Vad klagandena anfört i övrigt medför ingen annan bedömning.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 3 augusti 2016.

Josefin Holmgren

Rolf Dalbert

I domstolens avgörande har deltagit tingsfiskalen Josefin Holmgren, ordförande, och tekniska rådet Rolf Dalbert. Föredragande har varit beredningsjuristen Charlotte Stenberg-Magnusson.